

Õiguskantsler

Teie 24.06.2021 nr

Meie 14.07.2021 nr 14-1/211227/2104639

Ajutise töövõimetuse hüvitise maksmisest keeldumine

Lugupeetud []

Pöördusite õiguskantsleri poole, kuna Eesti Haigekassa keeldus Teile 26.05.2021 (kiri nr 1.1-4/3478944) [ravikindlustuse seaduse](#) § 60 lg 2 alusel maksmast ajutise töövõimetuse hüvitist, põhjendades seda sellega, et täitsite töövabastuse perioodil 27.04.2021–03.05.2021 oma töökohustusi teises töökohas. Palusite õiguskantsleril hinnata, kas Eesti Haigekassal on õigus Teile ajutise töövõimetuse hüvitise maksmisest keelduda.

Täna Teid olulise küsimuse tõstatamise eest. Tuleb tõdeda, et tööelu on aastatega palju muutunud, kuid kunagised oma aja vajadustele vastanud seadused ja praktikad on jäänud samaks ega arvesta piisavalt kaasaegsete töösuhete ja -võimalustega. Olen juhtinud nii Riigikogu sotsiaalkomisjoni esimehe kui tervise- ja tööministri tähelepanu sellele, et töö olemus ja tööturg on muutunud, ning avaldanud [arvamust](#), et tulenevalt töö olemuse ja tööturu muutumisest tuleks sotsiaalkaitse tagamisel otsida senisest paindlikumaid lahendusi.

Ei saa siiski öelda, et ajutise töövõimetuse hüvitise maksmine ainult tingimusel, et inimene ei tööta, oleks ilmselgelt põhiseadusvastane. Sotsiaalkaitseüsteemi kujundamine on sotsiaalpoliitika valdkonna küsimus, mille üle otsustamisel on Riigikogul avar kaalutusõigus (Riigikohtu [otsus](#) nr 3-3-1-65-03, p 14). Oluline on, et lõppastmes oleks sissetuleku kaotusel tagatud abi puuduse korral ([põhiseaduse](#) § 28 lg 2).

1. Kehtiv ravikindlustuse seadus (RakS) ei toeta võimalust, et inimene jätkab töövõimetuslehel viibimise ajal oma tööülesannete täitmist teisel töökohal või osakoormusega. RakS § 60 lg 2 kohaselt kaotab ravikindlustusega hõlmatud inimene õiguse saada ajutise töövõimetuse hüvitist, kui ta täidab ajutise töövõimetuse ajal töö- või teenistuskohustusi või tegeleb ettevõtlusega.

2. Töövõimetuslehel märgitud töö- või teenistuskohustuste täitmisest vabastatuse ajal ei tohi tööandja lubada inimesel oma töö- või teenistuskohustusi täita (RaKS § 61 lg 1). Kui inimesel on mitu töökohta nagu Teil, ei anta töövõimetuslehte eraldi iga töökoha jaoks, vaid töötaja peab ise iga oma tööandjat teavitama töövõimetuslehe alustamisest ja lõpetamisest ([töölepingu seaduse](#) § 15 lg 2 p 10; RakS § 53 lg 3¹). Seda kinnitab ka kohtupraktika (Tartu Ringkonnakohtu [otsuse](#) nr 1-16-9497 p 16). Töövõimetuslehest tööandjale teatamata jätmine võib teatud juhul olla üheks töölepingu erakorralise ülesütlemise aluseks (Tallinna Ringkonnakohtu [otsuse](#) nr 2-18-5155 p 80 ja 81).

Õiguskantsleri Kantselei

Kohtu 8, 15193 TALLINN. Tel 693 8404. Faks 693 8401. info@oiguskantsler.ee www.oiguskantsler.ee

3. Hüvitist makstakse ainult nende päevade eest, mil inimene haiguse ajal ei tööta. Kui tööandja seaduses ettenähtud keelust hoolimata siiski lubab või palub inimesel töövõimetuslehel viibimise ajal töötamist jätkata, kaotab inimene õiguse saada ajutise töövõimetuslehe hüvitist nende päevade eest, mil ta töötas (RakS § 61 lg 2).

4. Poliitikauuringute Keskuse „Praxis“ [uurimus](#) „Töövõimekao hüvitamise süsteem Eestis ja rahvusvaheline võrdlus“ on teiste riikide kogemustele toetudes märgitud, et kui tervis võimaldab haiguse ajal osaliselt töötada, siis see soodustab kiiremat täiskoormusega tööle naasmist ja ennetab pikaajalist töökatkestust, mis tulemusena suurendab inimeste heaolu ja soodustab majanduse arengut (lk 4, 38-44 ja 114-117). Sotsiaalministeeriumist ja Eesti Haigekassast saadud teabe kohaselt kaalutakse töövõimereformi jätkamist, mille raames analüüsitakse ka võimalusi ajutise töövõimetuslehe hüvitise paindlikumaks maksmiseks.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Ülle Madise

Koopia (avaldaja andmeteta): Sotsiaalministeerium, Eesti Haigekassa